

Hallintoneuvos Matti Halén
14.9.2016

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta (HE 90/2016 vp)

Korkeinta hallinto-oikeutta on pyydetty lausumaan kirjallisesti valiokunnalle hallituksen esityksestä laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta (HE 90/2016 vp). Lausuntonaan korkein hallinto-oikeus esittää muutoksenhakujärjestelmään liittyen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi muutoksia valtion virkamiesten muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Muutoksenhakua koskeva sääntely yhdenmukaistettaisiin hallintolainkäyttölain kanssa. Valittaminen hallinto-oikeuden päätöksistä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi jatkossa valituslupaa.

Korkein hallinto-oikeus on lausunut 5.4.2016 esitysluonnoksesta esityksessä selostetun kuulemisen yhteydessä. Kuten esityksestä käy ilmi, lausuttavana olleesta esitysluonnoksesta on sittemmin poistettu kohtia, joilla oli yhteyttä muutoksenhakujärjestelmään ja joita myös korkeimman hallinto-oikeuden lausunnossa tarkasteltiin. Lain 14 lukuun ehdotettiin tehtäväksi rakenteellisia muutoksia, joista nyt on luovuttu. Lausuntoa pyydettiin ylimmiltä tuomioistuimilta myös lain 53 §:n 3 momentin säännöksestä, jonka mukaan muutoksenhakuoikeutta ei ole korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä, joilla se on antanut muulle virkamiehelle kuin tuomarille varoituksen taikka lomauttanut tai irtisanonut virkamiehen tai purkanut tämän virkasuhteen tai muuttanut virkasuhteen osa-aikaiseksi tai pidättänyt tämän virantoimituksesta. Tältä osin esityksessä ei ehdoteta valituskieltoon muutosta.

Lain 14 lukuun tehtäisiin kaksi sisällöllisesti merkityksellistä muutosta. *Ensinnäkin* muutoksenhaku virkamiestä koskevista valituskelpoisista päätöksistä ohjautuisi jatkossa ensi asteena hallinto-oikeuteen myös ministeriön tekemien päätösten osalta, ja vain valtioneuvoston yleisistunnon päätöksistä valitettaisiin jatkossa suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. *Toiseksi* valittaminen hallinto-oikeuden virkamiesasiassa antamista päätöksistä muuttuisi korkeimmassa hallinto-oikeudessa valitusluvanvaraiseksi. Ehdotettujen säännösten sanamuodosta on pääteltävissä, että valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen säilyisi hallintoriita-asioiden osalta. Tämä on myös todettu esityksen perusteluissa.

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että ehdotetut muutokset ministeriön päätösten valitus-tien ja luvanvaraisuuden laajentamisen osalta ovat hallintolainkäytön kehittämis-linjausten mukaisia, eikä niistä ole huomautettavaa. Se, että luvanvaraisuus ei tässä vaiheessa ulotu hallintoriita-asioihin on myös perusteltu ratkaisu muutoksenhakujärjestelmän nykyisen rakenteen puitteissa.

Lain 14 lukua ei esitetä nyt rakenteellisesti uudistettavaksi. Tämä johtunee siitä, että korkein hallinto-oikeus katsoi lausunnolla olleen ehdotuksen 14 luvun säännösten olevan varsin monimutkaisia ja teki rakenteellisia korjausehdotuksia. Luvun rakennetta on tällä välin selkeyttänyt, että tuomareita koskevat 53a § ja 54a § on kumottu ja nämä muutoksenhakusäännökset siirretty toiseen yhteyteen. Luku ehdotetussa rakenteen osalta aikaisempaa vastaavassa muodossa on kuitenkin edelleen monimutkainen.

Kuten todettu, esitysluonnosta koskevassa lausuntopyynnössä oli nimenomaisesti pyydetty ottamaan kantaa esitysluonnokseen siltä osin kun kyse on tiettyjen ylimmissä tuomioistuimissa työskentelevien muiden virkamiesten kuin tuomareiden valitusoikeudesta (nykyisen lain 53 §:n 3 momentti). Korkein hallinto-oikeus totesi ehdotettujen säännösten merkitsevän, että näiden virkamiesten osalta ylimpien tuomioistuinten hallintoasiana tekemistä päätöksistä ei edelleenkään saisi valittaa. *Tämä ei korkeimman hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan ole oikeusturvavaatimusten kannalta perusteltua vaan mainituilla virkamiehillä tulisi olla oikeus hakea muutosta mainitunlaiseen päätökseen.* Näin siitäkin huolimatta ettei ainakaan viime vuosikymmeninä ei ole syntynyt nykyisen 53 §:n 3 momentin mukaisia tilanteita eikä käytännössä nykytilan säilyttäminen sinänsä olisi ongelmallista.